

בש"פ 6150/17 - ראפת אסעד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 6150/17

לפני: כבוד השופט א' שהם

העותר: ראפת אסעד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

עתירה לגילוי ראיה חסויה

תאריך הישיבה: כ"ט באב התשע"ז (21.8.2017)

בשם העותר: עו"ד עלאא סלימאן

בשם המשיבה: עו"ד ארז בן-ארויה

החלטה

1. לפני עתירה לגילוי ראיה חסויה, לפי סעיף 44(א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות).

כתב האישום שהוגש נגד העותר

2. נגד העותר הוגש לבית המשפט המחוזי בנצרת כתב אישום מתוקן, האוחז שלושה אישומים. במסגרת האישום הראשון נטען, כי ביום 5.7.2016, בסמוך לשעה 02:00, בעיצומו של חודש הרמדאן בשנת 2016, הצית העותר באש מספר חפצים (נרגילה, סיגריות, ושרפרפים) של חבורת בני נוער, אשר ישבו יחדיו בחורשה בכפר מגוריו של העותר, שתו

אלכוהול, וצחקו. זאת, מאחר שהתנהגותם של בני החבורה נתפסה בעיני העותר כבלתי ראויה, וככזו שאינה הולמת את חודש הרמדאן. לפיכך, מיוחסת לעותר עבירה של הצתה, לפי סעיף 448(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

מעובדות האישום השני עולה, כי במטרה לצאת את הארץ לסוריה, מדינה שהיא בגדר מדינת אויב, קשר העותר קשר עם חבר, בשם מוחמד יאסין (להלן: יאסין), הנמצא בסוריה. זאת, לאחר שבעברו ברח יאסין, במהלך חופשה ממאסר שהיה נתון בו, וחצה בדרך לא חוקית את הגבול לסוריה. בשיחות שניהלו ביניהם השניים, באמצעות אפליקציית המסרים "וואטס-אפ", מסר העותר ליאסין כי הוא מעוניין להגיע לסוריה, ויאסין תידרך את העותר לגבי האפשרויות לחצות את גדר הגבול, באופן רגלי. כמו כן, הפנה יאסין את העותר לאדם נוסף, על מנת שהלה יסייע לעותר להגיע לסוריה דרך מדינות נוספות. לאור האמור, מיוחסת לעותר עבירה של קשירת קשר לביצוע פשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין.

בגדרי האישום השלישי, מיוחסת לעותר עבירה של החזקת סם מסוכן לצריכה עצמית, לפי סעיפים 7(א)+(ג) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973. באישום זה נטען, כי במהלך חודש נובמבר 2016, רכש העותר שני כדורים של סם מסוג "אקסטזי", תמורת 100 ₪, אותם צרך באותו היום בו נרכשו.

תעודת החסיון

3. ביום 14.2.2017, חתם שר הביטחון, מר אביגדור ליברמן, על "תעודה בדבר ראיות חסיונות", בהתאם לסעיף 44(א) לפקודת הראיות. בתעודה שניתנה מטעמו, הביע שר הביטחון את דעתו, לפיה מסירת ראיות ופרטי מידע בנושאים המפורטים להלן, עלולה לפגוע בביטחון המדינה.

ואלה הם הנושאים המפורטים בתעודת החסיון:

1. מקורות המידע של שירות הביטחון הכללי לרבות כל פרט ו/או תוכן המידע שיש בו כדי לחשפם.
2. א. שיטות ודרכי פעולה, פעילות מבצעית, נהלי עבודה, ודרכי השגת מידע של כוחות הביטחון, ככל שהם מתייחסים לאיסוף מידע מחוץ ובמסגרת חקירה, לרבות תוכן מידע העלול להביא לחשיפת שיטות ונהלים אלה.
ב. אמצעים טכניים של כוחות הביטחון להשגת חומר מודיעיני וחומר חקירה, לרבות החומר אשר נאסף באמצעים אלה.
3. תפקידים, שמות ומשימות של עובדי כוחות הביטחון לרבות כל פרט אחר שיש בו כדי לגלות או לחשוף בדרך כלשהי את זהותם.
4. החסיון חל על רשימת החומר והמידע החוסים תחת תעודה זו, לרבות כל פרט מזהה לגביהם ו/או אשר יש בו כדי להעיד על מהותו, היקפו וכמותו של החומר החסוי ולמעט העובדה כי מדובר במידע מודיעיני וחומר חקירה חסוי.

4. בעתירה, אשר הוגשה על ידי בא-כוחו של המבקש, עו"ד עלאא סלימאן, נטען כי חומר החקירה החסוי, אשר לא נמסר לידי ההגנה חיוני לצורך הגנתו של העותר, בהקשר לעבירות המיוחסות לו באישומים 2 ו-3. בהתייחס לאישום השני, טענת ההגנה של העותר היא כי לא נתקיים בו היסוד הנפשי הנדרש לעבירת קשירת הקשר, מכיוון שלא היתה לו כוונה אמיתית לצאת לסוריה. מן הפרפראזות שנמסרו לידי ההגנה עולה, כך נטען, כי קיימים תימוכין בחומר החסוי לכך שהעותר התלבט, אמנם, אם לצאת לסוריה אבל, בסופו של דבר, הוא לא היה מעוניין לעשות כן, מטעמים כלכליים ובשל רצונו להתחתן. לפיכך, מבוקש כי כל חומר הראיות הנוגע להתבטאויותיו של העותר בעניין תכניתו לצאת לסוריה, יימסרו לידי ההגנה. אשר לאישום השלישי, טענת העותר היא, כי במסגרת חקירותיו בשב"כ נאמר לו שהוא נחקר בחשד למעורבות בעבירות ביטחוניות, והובטח לו כי לפרטים שיימסרו על ידו בדבר מעורבותו בביצוע עבירות פליליות, לא תהיה כל השלכה משפטית. לבסוף, נטען כי לאור חומרת העבירות המיוחסות לעותר, והחשש מפני עיוות דין שעלול להיגרם לו, ראוי, בנסיבות המקרה, לבכר את גילויין של הראיות על פני חסיון.

5. בדיון שהתקיים לפניי, ביום 21.8.2017, ציין עו"ד סלימאן, ב"כ העותר, כי נמסרו לו 3 פרפראזות, מהן עולה התייחסות לסוגיית רצונו (או אי רצונו) של העותר להגיע לסוריה, דבר שמצוי ב"לב ליבה של הפרשה", לדידו. מפרפראזות אלו עולה, לטענת עו"ד סלימאן, כי העותר שוחח עם אדם שלישי שאינו "איש מרות", ובאמצעות שיחות אלה ניתן להוכיח כי העותר לא התכוון לצאת לסוריה, וכי הדברים שכתב ליאסין, נאמרו כדי להתחמק מהלחצים שהפעיל עליו הלה, או היו בגדר דברים שנאמרו בשעת כעס, ותו לא. בנוסף, הניח עו"ד סלימאן, כי בתיעוד חקירותיו של העותר על ידי השב"כ, ניתן יהיה למצוא עדות לכך שחוקריו אמרו לו כי "אותם מעניינות רק עבירות ביטחוניות", וכי לא יועמד לדין בגין ביצוע עבירות פליליות, אשר נחשפו במהלך חקירתו.

תשובת המשיבה

6. מטעם המשיבה הופיע בדיון שנערך לפניי, עו"ד ארז בן ארויה, אשר טען כי אין בחומר החסוי ראיות, אשר יכולות לסייע לביסוס קווי ההגנה ששרטט בא-כוח העותר, בכל הנוגע לאישומים השני והשלישי.

7. כפי המקובל בעתירות כגון דא, קיבלתי לעיוני את מלוא החומר החסוי, ושמעתי הסברים והבהרות אודותיו, מפיי בא-כוח המשיבה ונציגי השב"כ. לאחר שבחנתי את החומר החסוי, הגעתי למסקנה כי לא ניתן לחשוף פרטים כלשהם ממנו, מעבר לפרפראזות שנמסרו, שכן חשיפת המידע, כולו או חלקו, עלולה לפגוע בביטחון המדינה.

דיון והכרעה

8. סקירה רחבה באשר לבסיס הנורמטיבי, ככל שהדבר נוגע לעתירות לגילוי ראיות חסויות, המוגשות בהתאם לסעיף 44 לפקודת הראיות, ניתן למצוא בהחלטתי בבש"פ 5965/12 פלוני נ' מדינת ישראל (18.10.2012). בקצירת האומר, אזכיר את העיקרון הבסיסי, אשר נקבע בפסיקתו של בית משפט זה, לפיו כאשר מדובר בראייה חיונית להגנתו של הנאשם, ובמיוחד מקום שבו מדובר בראייה בעלת בפוטנציאל לעורר ספק סביר בדבר אשמתו של הנאשם, יש

להעדיף, ככלל, את גילוייה של הראיה, על פני חסיונה (בש"פ 10029/16 עדנאן נ' מדינת ישראל (11.1.2017); בש"פ 1221/16 פלוני נ' מדינת ישראל (30.3.2016); בש"פ 5048/15 אלברט נ' מדינת ישראל (30.8.2015)). חיוניותה של הראיה להגנתו של הנאשם נקבעת, בכל מקרה ומקרה, על פי "שדה המחלוקת בין התביעה לנאשם" (בש"פ 3311/13 פלוני נ' מדינת ישראל (25.7.2013); בש"פ 4143/13 איוב נ' מדינת ישראל (25.8.2013)).

9. לאחר שהאזנתי לטיעוני הצדדים בחלק הגלוי, ועיינתי בכובד ראש בחומר החסוי, הגעתי למסקנה, כי אין בחומר זה מידע, העשוי לתרום להגנתו של העותר, וכאמור לעיל – חשיפתו של החומר, עלולה לגרום לפגיעה בביטחון המדינה.

טענתו המרכזית של העותר, בכל הנוגע לאישום השני המיוחס לו, היא כי עולה מן הפרפראזות שנמסרו להגנה, כי ישנן ראיות בחומר החסוי, אשר יכולות לסייע לביסוס הטענה, לפיה העותר לא התכוון לצאת לסוריה. מעיון בחומר הסודי שהוגש לי, כמו גם בפרפראזות שנמסרו לעותר, התרשמתי כי הפרפראזות משקפות נאמנה את שנאמר בידיעות הסודיות בענייניו של העותר. לטעמי, די במידע שנמסר במסגרת אותן פרפראזות לצורך הצגת עמדתו של העותר, לפיה הוא החליט שלא לצאת לסוריה, בשל הקשיים הכלכליים שעמדו בפניו ובשל רצונו להתחתן. יצוין, כי במעמד הדין, מסר עו"ד ארויה, כי ככל שההגנה תמצא לנכון להגיש לבית המשפט, הדן בהליך העיקרי, את הפרפראזות שנמסרו לה, המשיבה לא תתנגד לכך. עוד נמסר על ידי המשיבה, כי חוקרי השב"כ, אשר השתתפו בחקירותיו של העותר, העידו במסגרת פרשת התביעה, ונחקרו בחקירה נגדית על ידי ההגנה, ובמסגרת זו נשאלו, בין היתר, גם על הסוגיה דנן. בנסיבות אלה, לא מצאתי כי יש בחומר הסודי כדי לתרום להגנתו של העותר, ולפיכך הנני רואה לדחות את העתירה, בהקשר זה.

אשר לאישום השלישי, טיעונו העיקרי של העותר הוא, כי הובטח לו שלא יעמוד לדין, בגין פרטים שיחשוף בדבר מעורבותו בעבירות פליליות, שאינן בעלות אופי בטחוני. מעיון בחומר הסודי, לא מצאתי כל תימוכין למתן התחייבות מעין זו. יצוין, כי אף שהודאתו של העותר בעבירת הסמים, המיוחסת לו בגדרי האישום השלישי, הופיעה בשתי חקירות משטרתיות שנמסרו לעיוני, הוא לא טען במסגרתן, כי ניתנה לו הבטחה לאי העמדה לדין. לאור זאת, סבורני כי אין בראיות המבוקשות בכדי לתרום לביסוס קו הגנה זה של העותר, קל וחומר כאשר מדובר בשלב כה מתקדם של ההליך העיקרי, לאחר תום פרשת התביעה.

10. על יסוד מכלול האמור, דין העתירה להידחות.

ניתנה היום, ל' באב התשע"ז (22.8.2017).

ש ו פ ט